

(373)

การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ภัทรพร นาคนาเกร็ด^{1*}, เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ²

¹นักวิชาการศึกษา (ชำนาญการพิเศษ), ฝ่ายการศึกษา, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

²ผู้ช่วยอาจารย์ ดร., ฝ่ายการศึกษา, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

*ผู้ประสานงาน: pattaraporn.nak@mahidol.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.988 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ 2) การดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม 3) ความรับผิดชอบ 4) คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ 5) ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ 6) คำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม 7) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติ $\chi^2 = 122.754$, $\chi^2/df = 1.116$, $df = 110$, $p=0.191$, $RMSEA = 0.0205$, $RMR = 0.009$, $GFI = 0.958$, $AGFI = 0.920$, $CFI = 0.998$ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุกตัวอยู่ระหว่าง 0.753 - 0.965 ค่าองค์ประกอบที่น้ำหนักมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ (0.965) ด้านคิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ (0.937) และองค์ประกอบที่น้ำหนักน้อยที่สุด คือ ด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (0.753) ดังนั้น สถาบันควรปลูกฝังความรับผิดชอบทั้งต่องาน ผู้อื่น มหาวิทยาลัยและสังคม พร้อมส่งเสริมให้สร้างสรรค์ผลงานวิชาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้แพทย์มีจิตวิญญาณความเป็นครูได้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จิตวิญญาณความเป็นครู ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์

A confirmatory factor analysis of spirituality as medical teachers, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University.

Pattaraporn Naknagraed^{1*}, Kaittiyos Kuldejchaichan²

¹Educator, Senior Professional Level, Education Department,
Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University,

²Lecturer, Education Department, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

*Corresponding Author: pattaraporn.nak@mahidol.edu

Abstract

The purpose of this study was to analyze the confirmatory factor model of spirituality as medical teachers, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University. The sample was 277 medical teachers, Faculty of Medicine Siriraj Hospital. The research instrument used a questionnaire about the characteristics of spirituality as medical teachers, which was validated by item objective congruence was 0.67 - 1.00 and 0.988 of the alpha coefficient reliability. The data were analyzed with second Order confirmatory factor analysis to test a construct validity model consisting of 7 factors; 1) Roles and Duties as a Medical Teacher 2) Operating in an Integrity Profession 3) Responsibility 4) Innovation and Academic work 5) Soulful of Faith in the Profession of Medical Teachers 6) Consideration of Benefits for Work and Altruism and 7) Focus on Self-development and Journey to Excellence.

The research finding of the spirituality as medical teachers confirmatory factor model was fit to the empirical data by $\chi^2 = 122.754$, $\chi^2/df = 1.116$, $df = 110$, $p=0.191$, $RMSEA = 0.0205$, $RMR = 0.009$, $GFI = 0.958$, $AGFI = 0.920$, $CFI = 0.998$. Factor loading of latent variables was between 0.753 - 0.965 and the most factor loading is Responsibility (0.965) and Innovation (0.937), the least factor loading is Journey to excellence (0.753). Therefore, the institution should cultivate the responsibility for the work, the others, the university, and the society, as well as encourage the creation of academic works for building academic knowledge, which will result in the medical staff having more spirituality as medical teachers.

Keywords: Confirmatory factor analysis, Spiritual Teacher's, Spirituality as medical teachers

บทนำ

อาชีพ “ครูอาจารย์” นั้นมีขอบเขตที่มากกว่าในโรงเรียน จากข้อมูลแพทยสภาพบว่า ประเทศไทยมี คณะแพทยศาสตร์ที่ทำหน้าที่เป็น โรงเรียนแพทย์ของรัฐบาล จำนวนทั้งหมด 21 คณะ (แพทยสภา, 2563) สิ่งเหมือนกันในโรงเรียนผลิตแพทย์ที่เป็นของรัฐบาล คือ อาจารย์แพทย์ นั้น มีชั่วโมงที่จะต้องรักษาชีวิตผู้ป่วยเพียงอย่างเดียว แต่ในอีกบทบาทหนึ่งคือ มีหน้าที่สอนเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพให้เติบโตเป็นแพทย์ที่มี ทั้งความรู้และทักษะรวมถึงเจตคติที่ดีต่อการรักษาผู้ป่วย รวมถึงอาจารย์แพทย์ถูกคาดหวังจากสังคมให้ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีเมตตาและหวังดีต่อศิษย์ ดังที่ พิภพ จิริภิญโญ (2553) และ ชัยสิทธิ์ แสงทวีสิน (2557) กล่าวตรงกันว่า อาจารย์แพทย์ไม่ได้เป็นแค่หมอ แต่ยังเป็นครูที่ต้องมีทั้ง ความรู้ด้านการแพทย์มีทักษะการสอนนักเรียน เป็นนักวิทยาศาสตร์ และจะต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู แพทย์ร่วมด้วย ดังนั้น ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีครูที่มีใจรักในอาชีพ หรือที่เรียกว่า ครูมือ อาชีพว่าควรประกอบด้วย 3 ด้านคือ 1) สอนดี 2) มีคุณธรรมและวินัย 3) ใฝ่ก้าวหน้าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สอบครู. 2558)

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของผู้มีจิตวิญญาณ ความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (ภัทรพร นาคนาเกร็ด, 2563 : 44-52) ที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ หรือวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) มาวิเคราะห์และจัดกลุ่มตัวแปรผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ เพื่อให้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กัน หรือเหมือนกันเข้าอยู่ในกลุ่มเดียวกัน พบว่า องค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ 2) การดำเนินงานในวิชาชีพอย่าง มีจริยธรรม 3) ความรับผิดชอบ 4) คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ 5) ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ 6) คำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม 7) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งทุกองค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายผู้มี จิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ได้ 63.81% โดยยังไม่มีผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิต วิญญาณความเป็นครูแพทย์ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำผลการวิเคราะห์เชิงสำรวจนี้มาเป็นกรอบ แนวคิดในการสร้างและวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นำไปสู่การพัฒนาอาจารย์แพทย์ให้ผลิตบัณฑิตที่มี ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

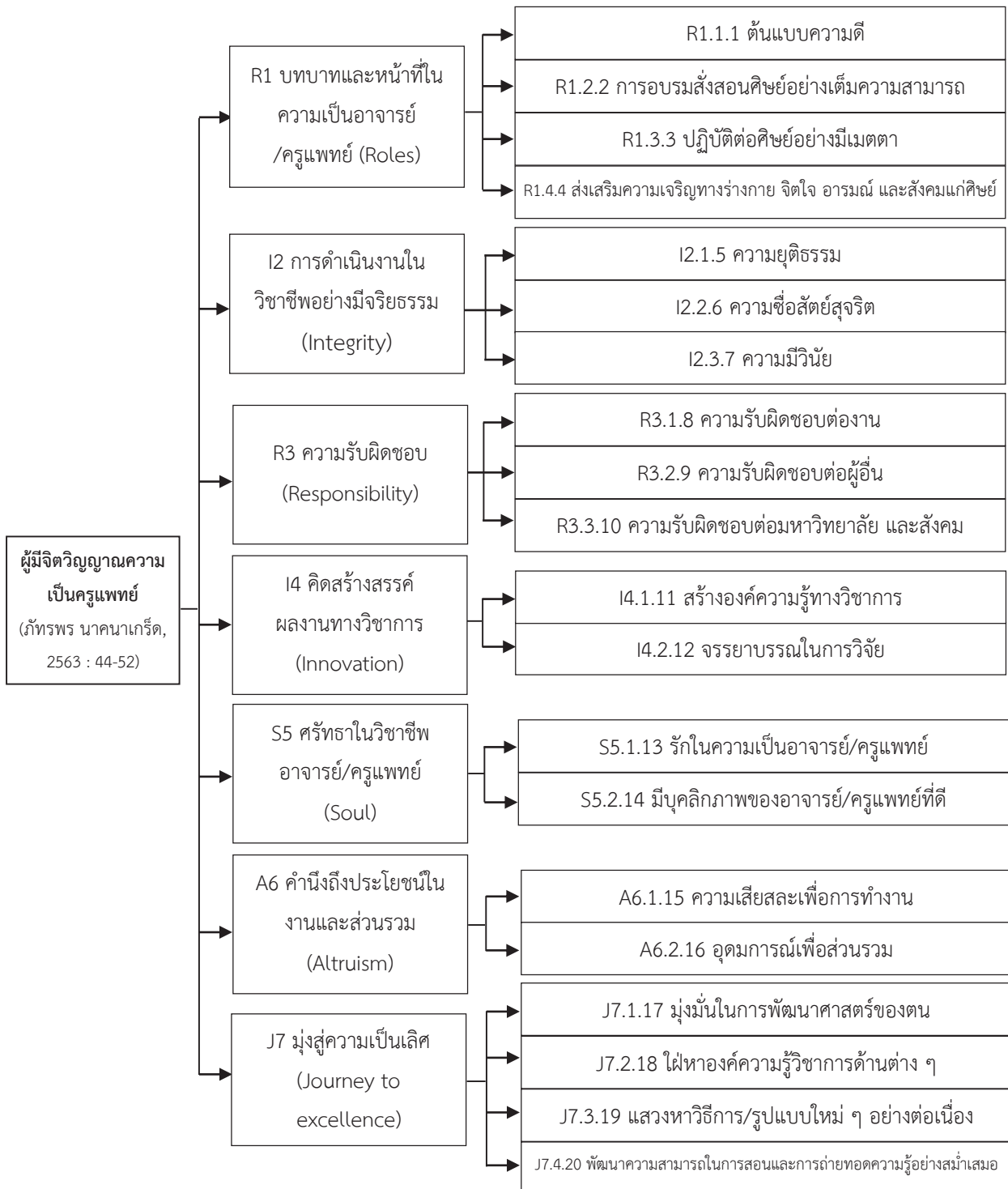
โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิด

การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ของ ภัทรพร นาคนาเกร็ด (2563 : 44-52) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก และตัวแปรสังเกตได้ 20 ตัวแปร ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

อาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2563 จำนวน 903 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดขนาดตัวอย่าง ในการศึกษานี้จะใช้การสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ซึ่งการกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Comrey and Lee (1992) ที่ระบุว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อกำหนดความถูกต้องของโครงสร้าง จำนวน 200 ราย ถือว่า ดี จำนวน 500 ราย ถือว่า ดีมาก และจำนวนมากกว่า 1,000 ราย ถือว่า ยอดเยี่ยม ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 300 คน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่รายงานอัตราการตอบกลับจากอาจารย์มหาวิทยาลัยสายวิชาการค่อนข้างน้อยเพื่อป้องกันแบบสอบถามที่ขาดความสมบูรณ์หรือสูญหายไป หรือไม่ตอบกลับมา เนื่องจากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทาง e-mail ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าธรรมชาติของการวิจัยลักษณะนี้ได้รับอัตราการตอบรับแบบสอบถามที่ร้อยละ 6.28 (Becker & Huselid, 1998) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดการเก็บตัวอย่างเพิ่มขึ้น เป็นแจกแบบสอบถามกับกลุ่มอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ปีงบประมาณ 2563 ทั้งหมดจำนวน 903 คน และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งหมด 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 30.68 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 92.33 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนด

เกณฑ์การคัดออก ในการศึกษาครั้งนี้จะไม่มีเกณฑ์การคัดออก นอกจากผู้ให้ข้อมูล ไม่สะดวกสบายหรือไม่สบายใจที่จะให้ข้อมูล จึงจะไม่ทำการวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลดังกล่าว และหากพบความไม่สมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจึงคัดออก ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่มีการคัดออก เนื่องจาก มีการตอบครบทุกข้อคำถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวแปร 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ 2) การดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม 3) ความรับผิดชอบ 4) คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ 5) ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ 6) คำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม 7) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

สถิติที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์การกระจายของตัวแปรสังเกตได้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness : Sk) และค่าความโด่ง (Kurtosis : Ku)

2. สถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยตรวจสอบโดยพิจารณาการประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล โดยใช้วิธีความควรจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood : ML) และกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องพิจารณาความสอดคล้องกับโมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์ตาม นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) และกัลยา วานิชย์บัญชา (2556) ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปเกณฑ์ค่าดัชนีที่ใช้สำหรับพิจารณาค่าความสอดคล้องของโมเดลการวัดกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนีความสอดคล้อง	ค่าที่แสดงความสอดคล้อง
χ^2	$0.05 < p \leq 1.00$
χ^2 / df	$0 < \chi^2 / df \leq 2.00$
GFI	$0.85^* \leq GFI \leq 1.00$
AGFI	$0.85^{**} \leq AGFI \leq 1.00$
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1.00$
RMSEA	$0.00 \leq RMSEA \leq 0.05$
RMR	$0.00 \leq RMR \leq 0.05$

หมายเหตุ : * Schumacker and Lomax, 2004 (อ้างอิงใน กิตติพล มุกดาเจริญชัย, 2556)

** Doll et al., 1997 (อ้างอิงใน กิตติพล มุกดาเจริญชัย, 2556)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Checklist)

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ แบ่งเป็น 7 ด้าน รวมทั้งจำนวน 96 ข้อ ได้แก่ 1) บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ (Roles) จำนวน 27 ข้อ 2) การดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม (Integrity) จำนวน 16 ข้อ 3) ความรับผิดชอบ (Responsibility) จำนวน 19 ข้อ 4) คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ (Innovation) จำนวน 11 ข้อ 5) ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ (Soul) จำนวน 11 ข้อ 6) คำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม (Altruism) จำนวน 8 ข้อ 7) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Journey to excellence) จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดระดับค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

เห็นด้วยในระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยในระดับมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยในระดับปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยในระดับน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการควบคุมคุณภาพ (Data collection & Quality control)

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากงานวิจัย ภัทรพร นาคนาเกร็ด (2663: 42-54) โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ 2) การดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม

3) ความรับผิดชอบ 4) คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ 5) ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ 6) คำนี้ถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม 7) มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) อาจารย์แพทย์ สังกัดภาควิชาคลินิก 2) อาจารย์แพทย์ สังกัดภาควิชาปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล 3) อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยกำหนดที่ค่า IOC สูงกว่า 0.5 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ยอมรับให้นำไปใช้เก็บข้อมูลได้ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3. ผู้วิจัยทดสอบหาค่าเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์แพทย์ ที่ไม่ใช่บุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล แต่เคยเข้าร่วมการอบรมของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการศึกษาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล จำนวน 30 ตัวอย่าง นำผลมาวิเคราะห์หาค่าเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ 0.8 ขึ้นไป (สิน พันธุ์พินิจ, 2551: 191-193) พบว่า ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ 0.988 และค่าความเที่ยงรายด้าน อยู่ระหว่าง 0.895-0.977

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยส่งเอกสารไปยังต้นสังกัด และทาง e-mail ให้กับอาจารย์ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยในเอกสารมีคำชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างว่า หากท่านใดไม่มีความประสงค์จะตอบแบบสอบถามจะไม่มีการบังคับหรือขอให้ตอบแต่ประการใด ทั้งนี้แบบสอบถามนี้มีทั้งแบบ online และเอกสารแจก เพื่อป้องกันการให้ข้อมูลซ้ำ โปรดเลือกตอบจากช่องทางใดช่องทางหนึ่งเท่านั้น ไม่ต้องทำซ้ำ

4.1 ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังภาควิชาสถาน/โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ และขอให้ส่งกลับมาหลังจากวันที่ส่งแบบสอบถามไปแล้ว 3 สัปดาห์

4.2 ส่ง e-mail ให้กับอาจารย์ โดยส่ง Link สำหรับตอบแบบสอบถาม online พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ และขอให้ตอบกลับมาหลังจากวันที่ e-mail ไปแล้ว 3 สัปดาห์

5. ผู้วิจัยรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้ววิเคราะห์แบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 277 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 เป็นเพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ส่วนใหญ่สังกัดภาควิชากุมารเวชศาสตร์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 ภาควิชาอายุรศาสตร์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ภาควิชาวิสัญญีวิทยา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 ภาควิชาศัลยศาสตร์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเป็นครู/อาจารย์ 3-15 ปี จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 ประสบการณ์ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

2. ผลวิเคราะห์การกระจายของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ศึกษา จำนวน 20 ตัวแปร พบว่า องค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต อยู่ระหว่าง 4.09 ถึง 4.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.431 ถึง 0.912 เมื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ (Sk) พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงข้อมูลแบบเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับลักษณะของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์สูงกว่าค่าเฉลี่ย และเมื่อศึกษาลักษณะการกระจายข้อมูล โดยพิจารณาจากค่าความโด่ง (Ku) พบว่า ตัวแปรมีลักษณะการกระจายแบบโค้งปกติ โดยมี 7 ตัวแปรที่มีการกระจายมาก (ค่าความโด่งเป็นลบ) ซึ่งจากแนวคิดของ Curran, West and Finch (1996) ได้เสนอแนะว่า ถ้าค่าความเบ้ (Sk) มากกว่า 3 หมายถึง ข้อมูลไม่สมมาตร หรือมีความเบ้มาก และถ้าความโด่ง (Ku) มากกว่า 7 แสดงว่า มีปัญหา คือ ข้อมูลไม่มีการแจกแจงปกติ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์หาค่าความเบ้ (Sk) อยู่ระหว่าง -0.680 ถึง -1.960 และค่าความโด่ง (Ku) อยู่ระหว่าง -0.611 ถึง 2.775 ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยไม่ได้ทำการแปลงคะแนนเพื่อปรับข้อมูลให้มีการแจกแจงแบบโค้งปกติในตัวแปรต่าง ๆ

3. ผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ พบว่า โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความกลมกลืนดังนี้ Chi-Square = 122.754, df = 110, p = 0.191 กล่าวคือ ค่า χ^2 ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ $\chi^2/df = 1.116$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 อีกทั้งค่า RMSEA = 0.0205, RMR = 0.009 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 ค่าดัชนี GFI = 0.958, AGFI = 0.920, CFI = 0.998 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลองค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล มีความตรงเชิงโครงสร้าง

สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรแต่ละด้านทุกตัวมีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปร (R^2) ซึ่งอธิบายถึงความแปรปรวนร่วมขององค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.567 ถึง 0.932 ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์

ตัวแปร	x	S.D.	ค่าน้ำหนัก		t	R ²
			องค์ประกอบ			
			b _{sc}	S.E.		
Roles (R1) : บทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์	4.63	0.513	0.889	0.025	35.813	0.791
R1.1.1 ต้นแบบความดี	4.75	0.458	0.366	-	-	0.778
R1.2.2 การอบรมสั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ	4.61	0.558	0.401	0.067	5.482	0.860
R1.3.3 ปฏิบัติต่อศิษย์อย่างมีเมตตา	4.69	0.485	0.358	0.065	5.482	0.822
R1.4.4 ส่งเสริมความเจริญทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม แก่ศิษย์	4.54	0.554	0.406	0.077	5.257	0.799
Integrity (I2) : การดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม	4.73	0.475	0.886	0.019	46.270	0.784
I2.1.5 ความยุติธรรม	4.70	0.488	0.377	-	-	0.928
I2.2.6 ความซื่อสัตย์สุจริต	4.82	0.407	0.329	0.042	7.771	0.818
I2.3.7 ความมีวินัย	4.65	0.527	0.443	0.051	8.614	0.948
Responsibility (R3) : ความรับผิดชอบ	4.69	0.494	0.965	0.022	44.874	0.932
R3.1.8 ความรับผิดชอบต่องาน	4.73	0.471	0.375	-	-	0.820
R3.2.9 ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น	4.72	0.478	0.381	0.045	8.419	0.885
R3.3.10 ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย และสังคม	4.56	0.560	0.456	0.058	7.866	0.930
Innovation (I4) : คิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ	4.53	0.629	0.937	0.028	34.050	0.878
I4.1.11 สร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ	4.46	0.634	0.490	-	-	0.875
I4.1.12 จรรยาบรรณในการวิจัย	4.60	0.603	0.492	0.049	10.031	0.880
Soul (S5): ศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์	4.56	0.559	0.805	0.025	31.601	0.648
S5.1.13 รักในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์	4.64	0.552	0.377	-	-	0.762
S5.1.14 มีบุคลิกภาพของอาจารย์/ครูแพทย์ที่ดี	4.54	0.573	0.482	0.076	6.299	0.941
Altruism (A6) : คำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม	4.40	0.656	0.799	0.040	19.804	0.639
A6.1.15 ความเสียสละเพื่อการทำงาน	4.25	0.766	0.499	-	-	0.688
A6.2.16 อุทิศตนเพื่อส่วนรวม	4.36	0.671	0.554	0.093	5.988	0.932
Journey to excellence (J7) : มุ่งสู่ความเป็นเลิศ	4.59	0.561	0.753	0.029	26.167	0.567
J7.1.17 มุ่งมั่นในการพัฒนาศาสตร์ของตนอย่างจริงจังและ สม่ำเสมอ	4.57	0.570	0.500	-	-	0.885
J7.1.18 ใฝ่หาคำรู้วิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.55	0.573	0.526	0.028	19.065	0.912
J7.1.19 แสวงหาวิธีการ/รูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง	4.56	0.571	0.549	0.034	16.073	0.962
J7.1.20 พัฒนาความสามารถการสอนและถ่ายทอดความรู้ อย่างสม่ำเสมอ	4.56	0.566	0.500	0.038	13.128	0.898

$\chi^2 = 122.754$, $\chi^2/df = 1.116$, $df = 110$, $p = 0.191$, $RMSEA = 0.0205$, $RMR = 0.009$,
 $GFI = 0.958$, $AGFI = 0.920$, $CFI = 0.998$

b_{SC} หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน, R² หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยที่องค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ

อันดับที่ 1 องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ (Responsibility : R3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.965 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.932 องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.375 ถึง 0.456 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย และสังคม (R3.3.10) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.456 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น (R² = 0.930)

อันดับที่ 2 องค์ประกอบด้านคิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ (Innovation : I4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.937 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.878 องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.490 ถึง 0.492 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ จรรยาบรรณในการวิจัย (I4.1.12) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.492 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น (R² = 0.880)

อันดับที่ 3 องค์ประกอบด้านบทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ (Roles : R1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.889 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.791 องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.358 ถึง 0.406 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ส่งเสริมความเจริญทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมแก่ศิษย์ (R1.4.4) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.406 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น (R² = 0.799)

อันดับที่ 4 องค์ประกอบด้านการดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม (Integrity : I2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.886 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.784 องค์ประกอบด้านนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.377 ถึง 0.443 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ความมีวินัย (I2.3.7) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.443 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น (R² = 0.948)

อันดับที่ 5 องค์ประกอบด้านศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ (Soul : S5) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.805 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.648 องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.377 ถึง 0.482 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ มีบุคลิกภาพของอาจารย์/ครูแพทย์ที่ดี (S5.1.14) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.482 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น (R² = 0.941)

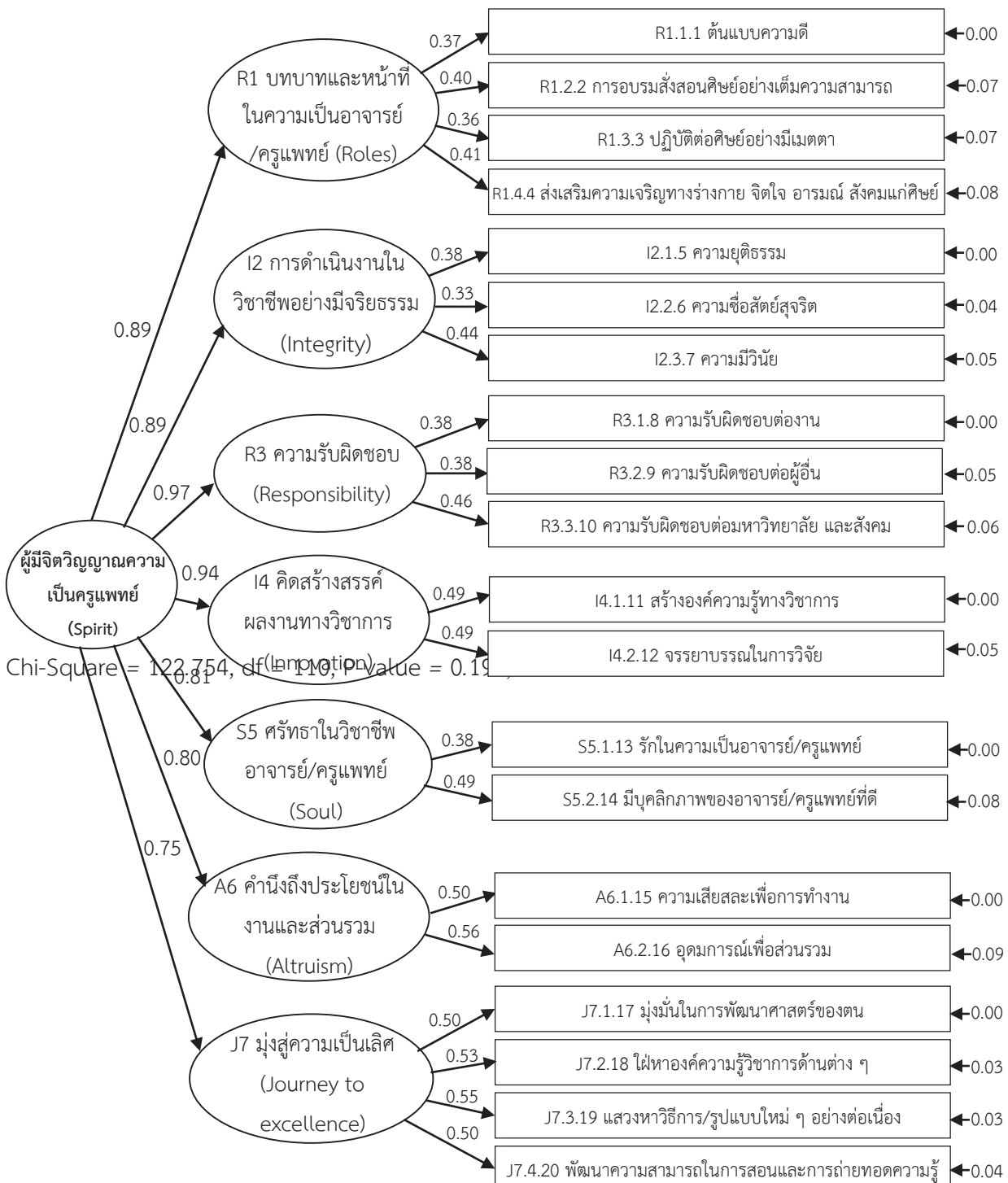
อันดับที่ 6 องค์ประกอบด้านคำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม (Altruism : A6) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.799 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.639 องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.499 ถึง 0.554 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว

ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ อุดมการณ์เพื่อส่วนรวม (A6.2.16) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.554 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น ($R^2 = 0.932$)

อันดับที่ 7 องค์ประกอบด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Journey to excellence : J7) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.753 ค่าสัมประสิทธิ์การถ่วงน้ำหนักเท่ากับ 0.567 ตามลำดับ องค์ประกอบด้านนี้ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.500 ถึง 0.549 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกตัว ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ แสวงหาวิธีการ/รูปแบบใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง (J7.1.19) ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.549 และมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบมากกว่าตัวแปรอื่น ($R^2 = 0.962$) แสดงดังภาพที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่ 2 ของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีจาก คู่มือการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ ของสมาคมอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2551), จรรยาบรรณครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540), กิตตินันท์ โนสุ (2557), อมรรัตน์ แก่นสาร (2558), มยุรี ด้วงศร (2558), ปิยะวัฒน์ กรมระรวย (2560), พิภพ จิรปัญญา (2553) และการศึกษาประสบการณ์การเป็นอาจารย์แพทย์ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ ของพัชดาพรรณ อุดมเพชร (2561) และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ลักษณะของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ (ภัทรพร นาคนาเกร็ด, 2663: 42-54) ซึ่งแสดงแนวคิดในทิศทางเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ ด้านบทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์/ครูแพทย์ (Roles) ด้านการดำเนินงานในวิชาชีพอย่างมีจริยธรรม (Integrity) ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) ด้านคิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ (Innovation) ด้านศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์/ครูแพทย์ (Soul) ด้านคำนึงถึงประโยชน์ในงานและส่วนรวม (Altruism) ด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Journey to excellence) ซึ่งมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 ขององค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งสอดคล้องกับ นางลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล (2551:98) ที่วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมของคนไทย ผลการวิจัยพบว่า อาชีพแพทย์เป็นหนึ่งในกลุ่มอาชีพที่มีคะแนนประสิทธิภาพตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุด (ร้อยละ 100) แสดงให้เห็นถึงในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่เป็นแพทย์ก็ยังคงสนใจและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเองที่ได้รับจากสังคมในการรักษาผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับ พัชดาพรรณ อุดมเพชร (2561) ที่ศึกษาองค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล จะมีความตระหนักถึงข้อตกลงในจรรยาบรรณวิชาชีพเฉพาะทาง ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดของวิชาชีพเฉพาะทาง โดยต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ตรงกับผลที่ได้รับจากงานวิจัยนี้ที่ระบุตรงกันว่า ตัวแปรย่อยที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย และสังคม ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการปลูกฝังค่านิยมของคณะที่กำหนดให้เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมศิริราชว่า SIRIRAJ คือ Responsibility รับผิดชอบต่อสังคม มีประสิทธิภาพ (SIRIRAJ Culture, 2564) และอยู่ในค่านิยมของมหาวิทยาลัยมหิดล MAHIDOL ที่กำหนดว่า Altruism มุ่งผลเพื่อผู้อื่น ซึ่งมีนิยามส่วนหนึ่งว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (ค่านิยม องค์กรมมหาวิทยาลัยมหิดล, 2564)

นอกจากนี้พบว่า องค์ประกอบของผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (Journey to excellence) ตัวแปรย่อยที่มีน้ำหนักน้อยที่สุดมี 2 ตัวแปรที่เท่ากัน คือ พัฒนาความสามารถการสอนและถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ และมุ่งมั่นในการพัฒนาศาสตร์ของตนอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นางลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล (2551: 99) ที่ระบุว่า อาชีพแพทย์ เภสัชกร พยาบาล ควรปรับเปลี่ยนความขยันหมั่นเพียร ร้อยละ 2.41 ในมุมมองของผู้วิจัยเห็นว่า

ผลที่ได้อาจไม่ได้หมายถึง อาจารย์แพทย์ไม่ใส่ใจจะเป็นครูแพทย์ เพราะเมื่อวิเคราะห์ผลจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบองค์ประกอบด้านคิดสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ (Innovation) ด้านบทบาทและหน้าที่ในความเป็นอาจารย์ครูแพทย์ (Roles) และองค์ประกอบศรัทธาในวิชาชีพอาจารย์ครูแพทย์ (Soul) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบก็อยู่ในระดับสูง สาเหตุที่นี้อาจเกิดจากอาจารย์แพทย์มีภาระงานบริการจำนวนมาก (Ken Masters, 2021) จนทำให้ลดความใส่ใจพัฒนางานด้านศาสตร์การเรียนการสอน สอดคล้องกับที่ พิภพ จิรภิญโญ (2553) ได้กล่าวว่า ครูแพทย์ นั้นถ้ามี 3 คุณสมบัติ คือ ความเป็นครู ความเป็นแพทย์ และความเป็นนักวิทยาศาสตร์ตลอดเวลา จะช่วยส่งเสริมการสอนให้แก่ นักศึกษาแพทย์และแพทย์ประจำบ้านได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนแพทย์ควรรณรงค์เรื่องการพัฒนาความสามารถการสอนและถ่ายทอดความรู้ โดยเน้นย้ำถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยที่มีผลมาจากการสอนของอาจารย์แพทย์ ผลดังกล่าวมาจากวิธีการสอนและการให้ผลข้อมูลย้อนกลับที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจดจำเนื้อหาทักษะไปประยุกต์ใช้รักษาผู้ป่วยในอนาคต ซึ่งวิธีดังกล่าวน่าจะเป็นการสร้างแรงจูงใจภายในของครูแพทย์ที่ยั่งยืน

1.2 โรงเรียนแพทย์ควรมีบุคคลตัวอย่างและช่องทางส่งเสริมให้ใช้ผลงานวิชาการทางแพทยศาสตรศึกษาเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้อาจารย์แพทย์สนใจ ตื่นตัว และตระหนักถึงจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ได้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความเป็นครูแพทย์ โดยการพัฒนโมเดลสมการโครงสร้าง

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดหรือแบบประเมินจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์ เพื่อสถาบัน หรือผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณลักษณะของครูแพทย์ หรือวัดแนวความเป็นครูแพทย์

เอกสารอ้างอิง

- กิตตินันท์ โนสุ. (2557). *องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล).
- กิตติพล มุกดาเจริญชัย. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของการผลิตแบบสลิ้นในอุตสาหกรรมยานยนต์โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 51. (น.244-252). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2556). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ : หุ่นส่วนจำกัด
สามลดา.
- ค่านิยม องค์กรมหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2564, จาก
https://www.si.mahidol.ac.th/th/division/hr/admin/download_files/580_3_1.pdf
- ชัยสิทธิ์ แสงทิวสิน. (2557). *เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตรแพทยศาสตรศึกษาพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ
18 มีนาคม 2564, จาก <https://bit.ly/2tszlka>.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล. (2551). *การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณธรรม
จริยธรรม*. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟิก จำกัด.
- ปิยะวัฒน์ กรมระรวย. (2560). *โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู*. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- พัชดาพรรณ อุดมเพชร. (2561). *ประสบการณ์ของอาจารย์แพทย์ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครูแพทย์*.
การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต: (น.462-469) สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2564 จาก
<https://goo.gl/8J4VPV>
- พิภพ จิรภิญโญ. (2553). *ครูแพทย์กับความเป็นนักวิทยาศาสตร์*. *เวชบันทึกศิริราช*, 3(2), 100-102.
- แพทยสภา. (2563). *โรงเรียนแพทย์ภายในประเทศที่แพทย์สามารถรับรอง*. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2564 จาก
https://www.tmc.or.th/medical_school_th.php
- มยุรี ดวงสร. (2558). *ครูมืออาชีพยุคอาเซียน*. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 2(1), 32-42.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2551). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สอบครู. (2558). *ครูอาชีพกับอาชีพครู*. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2561 จาก www.sobkroo.com.
- สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2551). *คู่มือการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ ของสภา
คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหิดล*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2563 จาก <https://goo.gl/5oNFJf>
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). *จรรยาบรรณครูของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา*. สืบค้นเมื่อ
1 พฤษภาคม 2561 จาก <https://goo.gl/7B6iPA>
- อมรรัตน์ แก่นสาร. (2558). *การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครูของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- Becker, B.A. and Huselid, M.A. (1998). High Performance Work Systems and Firm Performance:
A Synthesis of Research and Managerial Applications. *Research in Personnel and
Human Resources Management*, 16, 53-101.
- Comrey, A.L., & Lee, H.B. (1992). *A First Course in Factor Analysis*. (2nd ed). Hillsdale, New
Jersey : Lawrence Erlbaum Associated.

- Curran, P. J., West, S. G., & Finch, J. F. (1996). The robustness of test statistics to nonnormality and specification error in confirmatory factor analysis. *Psychological methods*, 1(1), 16-29.
- Doll and Vonderembse, M in Kooufteros, X., Vonderembse, M, and Doll, W., (1997). Developing of Measure Time-based Manufacturing. *Journal Operation Management*, 16(1), 21-41.
- Masters K. (2021). They Shoot Horses, Don't They? A warning to medical schools about medical teacher burnout during COVID-19', *MedEdPublish*, 10(1), 47.
<https://doi.org/10.15694/mep.2021.000047.1>
- Naknagraed, P. (2020). Factor Analysis of Spirituality as Medical Teachers, Faculty of Medicine Siriraj Hospital Mahidol University, *ASEAN Journal of Education*, 6(1), 44-52.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*. (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- SIRIRAJ Culture. (2564). *SIRIRAJ Culture คืออะไร?*. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2564, จาก <https://www.si.mahidol.ac.th/th/division/hr/culture>